

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

MIŠLJENJE

**po zahtjevu Regulatorne komisije za električnu energiju u FBiH –FERK na
Prijedlog Odluke o kupnji/prodaji električne energije za 2008. godinu
između JP «Elektroprivreda BiH» d.d. Sarajevo i JP «Elektroprivreda HZ HB» d.d. Mostar**

**Sarajevo
Listopad, 2007. godine**

Broj: 01-01-26-832-2-I/07
Sarajevo, 23.10.2007.godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka f) Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05 i 76/07), a u svezi zahtjeva za izdavanje mišljenja zaprimljenog dana 10.09.2007. godine broj 01-01-26-832-I/07 od Regulatorne komisije za električnu energiju u FBiH - FERK, Konkurencijsko vijeće na 52. sjednici održanoj 23.10.2007.godine, je donijelo

MIŠLJENJE

Konkurencijsko vijeće je dana 10.09.2007. godine pod brojem 01-01-26-832-I/07 zaprimilo od strane Regulatorne komisije za električnu energiju u FBiH (u daljnjem tekstu: FERK) zahtjev za davanje mišljenja u smislu usuglašenosti Prijedloga Odluke o kupnji/prodaji električne energije za 2008. godinu između JP «Elektroprivreda BiH» d.d. Sarajevo i JP «Elektroprivreda HZ HB» d.d. Mostar (u daljnjem tekstu: Odluka) sa odredbama Zakona o konkurenciji (u daljnjem tekstu: Zakon).

Člankom 14. Zakona o električnoj energiji („Službene novine FBiH“, br. 41/02,24/05 i 38/05) utvrđene su nadležnosti FERK-a koje obuhvataju i nadzor i reguliranje odnosa između proizvodnje, distribuiranja i kupaca električne energije, uključujući i trgovce električnom energijom.

FERK prema Zakonu o električnoj energiji je obavezan da regulira tržište električne energije na način, kojim će osigurati jednakopravne odnose između svih sudionika, da štiti prava kupaca, elektroprivrednih društava za distribuiranje i proizvođača električne energije, onemogućiti stvaranje monopola u elektroprivrednoj djelatnosti, stvori uvjete za konkurentnost i time omogućiti postizanje razumne ravnoteže između ponude i potražnje električne energije. Također, Zakonom o električnoj energiji je propisano da jedna od osnovnih nadležnosti FERK-a je i propisivanje metodologije i kriterija za utvrđivanje cijena opskrbe električnom energijom nekvalificiranih kupaca, kao i utvrđivanje tarifnih stavova za korisnike distribucijskih sustava i tarifnih stavova za nekvalificirane kupce.

Predmetnom Odlukom FERK je regulirao kupnju/prodaju električne energije između elektrogospodarskih društava (JP «Elektroprivreda BiH» d.d. Sarajevo i JP «Elektroprivreda HZ HB» d.d. Mostar) koja imaju obvezu javne usluge za nekvalificirane (tarifne) kupce koja se odnosi na 2008. godinu.

Člankom 2. Odluke propisano je da:

- (1)** Elektroprivredna društva koja imaju obvezu javne usluge dužna su prvo podmiriti potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca na svom zemljopisnom području snabdijevanja po reguliranim tarifama.

- (2) Ukoliko jedno od elektroprivrednih društava, na temelju elektroenergetskog bilansa za 2008. godinu, nakon podmirenja potreba svojih nekvalificiranih (tarifnih) kupaca i ugovorenih obveza, može proizvesti dodatnu količinu električne energije, obvezno je ponuditi električnu energiju elektroprivrednom društvu kojem nedostaje električna energija za podmirenje njegovih nekvalificiranih (tarifnih) kupaca, po cijeni utvrđenoj sukladno Članku 3. ove odluke do _____ 2007. godine.
- (3) Elektroprivredno društvo kojem na temelju elektroenergetskog bilansa za 2008. godinu nedostaje električna energija za podmirenje njegovih nekvalificiranih (tarifnih) kupaca, obvezno je prihvatiti ponuđenu energiju u dijelu koji mu nedostaje, po cijeni određenoj u članku 3. ove odluke do _____ 2007. godine.
- (4) Ako količine električne energije iz stavka 3. ovog članka nisu dovoljne za podmirenje potreba nekvalificiranih (tarifnih) kupaca elektroprivrednog društva, onda se dodatne količine nabavljaju na ekonomičan način sukladno Zakonu o javnim nabavkama BiH do - _____ 2007. godine.
- (5) Nakon podmirenja potreba nekvalificiranih (tarifnih) kupaca unutar Federacije BiH sukladno gore navedenim stavovima ovog članka, elektroprivredna društva mogu prodavati električnu energiju bilo kojoj stranki. Prodaja se obavlja po cijenama ne nižim od kratkoročnih marginalnih troškova energije. U suprotnom, u potrebnom prihodu tog društva smatra se kao da je obavljena po kratkoročnim marginalnim troškovima energije.

Iz navedenog članka Odluke proizilazi da se direktno utvrđuju trgovinski uvjeti i to obveza davanja ponude tačno određenom kupcu i obveza prihvata te iste ponude od strane kupca. Takođe, člankom 3. Odluke je određena kupoprodajna cijena tj. način njenog formiranja, kao i nepromjenjivost tarife u 2008. godini.

Člankom 4. stavak (1) Zakona je, između ostalog, propisano da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe ugovora, odluke udruženja gospodarskih subjekata i drugo koje za cilj i posljedicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu, a koje se odnose na: direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uvjeta; ograničavanje i kontrolu proizvodnje tržišta tehničkog razvoja ili ulaganja; podjelu tržišta ili izvora snabdjevanja i dr.

Konkurencijsko vijeće smatra da predložena Odluka nije usklađena sa člankom 4. stavak (1) Zakona jer se istom utvrđuju trgovinski uvjeti i izvori snabdjevanja. Na ovaj način sudionici na tržištu se uvjetuju obvezom kupnje, odnosno prodaje električne energije u Federaciji BiH u 2008. godini čime se narušavaju principi tržišne konkurencije. Donošenje ovakve Odluke od strane FERK-a zapravo predstavlja ograničavanje konkurencije na tržištu, jer prema Zakonu, primjenom članka 2. Odluke tržišna konkurencija bi bila isključena u bitnom dijelu predmetnih proizvoda ili usluga.

Sukladno naprijed navedenom, Konkurencijsko vijeće smatra da pojedine odredbe Odluke ograničavaju tržišnu konkurenciju tj. da nisu sukladne odredbama Zakona o konkurenciji.

Točno je da Zakon predviđa i izuzetke od pravila. Tako je člankom 4. stavak (3) Zakona utvrđeno da sporazumi iz članka 4. stavak (1) nisu zabranjeni ako doprinose unapređenju proizvodnje ili distribuiranja robe i/ili usluga unutar Bosne i Hercegovine, ili promociji tehničkog i ekonomskog razvoja, pri čemu potrošačima omogućavaju pravičan udjel koristi koja iz njih proizilazi, a koji:

- a) nameću samo ograničenja neophodna za postizanje ciljeva;
- b) ne omogućavaju isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih proizvoda ili usluga.

Konkurencijsko vijeće na zahtjev stranke može donijeti rješenje o pojedinačnom izuzeću od zabrane sporazuma iz članka 4. stavak (1) Zakona ako sporazum (odluka, ugovor) ispunjava uvjete iz članka 4. stavak (3) Zakona.

Ukoliko FERK smatra da postoje uvjeti za izuzeće od zabrane sporazuma u smislu članka 5. Zakona, isti može podnijeti zahtjev za izuzeće sporazuma sukladno članku 29. Zakona na temelju kojeg će Konkurencijsko vijeće donijeti odgovarajuću odluku sukladno Zakonu.

Predsjednica

Sanja Božić